# OKRESNÝ ÚRAD BANSKÁ BYSTRICA

ODBOR STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
Oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia
Nám. Ľudovíta Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica

**Číslo spisu**
OU-BB-OSZP3-2023/009241-021

**Banská Bystrica**
31. 03. 2023

## Rozhodnutie

Navrhovaná činnosť: Výroba mliečneho proteínu

**Popis konania / Účastníci konania**

1. Biotika a.s., Slovenská Ľupča 566, 976 13 Slovenská Ľupča
2. Združenie domových samospráv, P.O.BOX 218, 850 00 Bratislava
3. Obec Slovenská Ľupča, Námestie SNP 13, 976 13 Slovenská Ľupča

**Výrok**

Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, ako príslušný orgán štátnej správy podľa § 5 ods. 1 zákona č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v súlade so zákonom č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ako príslušný orgán podľa § 3 písm. k) a § 56 písm. b) zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EIA“)
vydáva
podľa § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a podľa § 29 ods. 11 zákona o EIA, na základe zámeru „Výroba mliečneho proteínu“, predložené navrhovateľom:

Obchodné meno: Biotika a.s.,
Sídlo: Slovenská Ľupča 566, 976 13 Slovenská Ľupča
IČO: 31 561 900

Kraj: Banskobystrický samosprávny kraj
Okres: Banská Bystrica
Obec: Slovenská Ľupča
Katastrálne územie: Slovenská Ľupča
Parcelné čísla: Verzia 1 - 1961 (obj. 102), 1989/115 (obj. 226), 1969 (obj. 401), 1984 (obj. 30);
Verzia 2 – 1972 (obj. 71), 1989/115 (obj. 226), 1969 (obj. 401), 1984 (obj. 30);

toto rozhodnutie:
navrhovaná činnosť „Výroba mliečneho proteínu“ sa nebude posudzovať podľa zákona o EIA. Pre uvedenú navrhovanú činnosť je možné požiadať o povolenie činnosti podľa osobitných predpisov. V súlade s §29 ods.13. zákona o EIA sa určujú nasledovné podmienky pre eliminovanie, alebo zmiernenie vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie:

- zabezpečiť, aby nasadené stroje a strojné zariadenia neznečisťovali a neznižovali kvalitu povrchových a podzemných vôd lokality;

- pri činnostiach, pri ktorých môžu vznikať prašné emisie je potrebné využiť technicky dostupné prostriedky na obmedzenie vzniku týchto prašných emisií;
- zabezpečiť, aby všetky skladovacie priestory, vnútorné aj vonkajšie manipulačné plochy, kde sa nakladá s kvapalnými znečisťujúcimi látkami a nebezpečnými odpadmi boli zabezpečené záchytnými zariadeniami proti havarijnému úniku týchto látok;
- zabezpečiť skladovanie produktov pri bezpečnej teplote prostredníctvom chladenia;
- hlučné stavebné činnosti vykonávať len počas pracovného týždňa, max. do 19.00 hod. Pri prácach používať iba zariadenia, ktoré neprodukujú nadmerný hluk a v prípade ich nevyhnutného použitia ich opatriť kapotážou, prípadne použiť dočasné protihlukové steny;
- v prípade úniku ropných produktov zasiahnutú zeminu odstrániť a zabezpečiť jej dekontamináciu;
- v maximálnej možnej miere chrániť jestvujúcu zeleň (ochrana stromov) ;

**Odôvodnenie**

Navrhovateľ, Biotika a.s., Slovenská Ľupča 566, 976 13 Slovenská Ľupča, IČO: 31 561 900, v zastúpení spoločnosti ČOV a.s., Slovenská Ľupča 566, 976 13 Slovenská Ľupća doručil dňa 08.11.2022 Okresnému úradu Banská Bystrica, odboru starostlivosti o životné prostredie podľa § 18 ods. 2 písm. b) a podľa § 29 ods. 1 písm. a) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EIA“) zámer navrhovanej činnosti - „Výroba mliečneho proteínu“ (ďalej len „zámer“), vypracovanej podľa Prílohy č. 9 k zákonu o EIA.
Navrhovaná činnosť je podľa prílohy č. 9 zákona o EIA zaradená pod bod č. 12 Potravinársky priemysel, položka č. 14b bez limitu. Prevádzky na priemyselnú výrobu bielkovinových potravinárskych prísad, droždia, fermentov a dalších bielkovinových látok (proteínov).
Spracovateľom zámeru navrhovanej činnosti je spoločnosť Biotika a.s., 566 Slovenská Ľupča, 976 13 Slovenská Ľupča, ktorý vypracovala 07/2022.
Účelom investičného zámeru je rozšírenie portfólia výrobkov o mliečny proteín. Rozšírenie bude realizované postupne v dvoch krokoch. „Verzia 1“ vyžaduje len malé stavebné úpravy pretože zahŕňa využitie jestvujúcich 6 ks fermentačných tankov každý s objemom 50 m3 a ďalších dostupných zariadení a bude použitá v prvej fáze výroby. „Verzia 2“ vyžaduje väčšiu investíciu a stavebné úpravy, kúpu nového zariadenia (sprejová sušiareň) a predstavuje rozšírenie výroby s využitím jestvujúcich 6 ks fermentačných tankov každý s objemom 150 m3.
Výrobok obsahuje mliečny proteín, ktorý sa využíva ako prísada v potravinárskom priemysle. Fermentatívne vyrobené potravinárske bielkoviny ponúkajú alternatívu k produktom získaným živočíšnou výrobou.
Výroba bude realizovaná v rámci výroby špecialít biotechnologickým spôsobom, ktoré sa ďalej spracovávajú a využívajú v potravinárskom priemysle. Dôvodom je snaha Biotika a.s. reagovať na požiadavky trhu prispôsobením svojho výrobného programu novým požiadavkám.

OPIS TECHNICKÉHO A TECHNOLOGICKÉHO RIEŠENIA

Spoločnosť Biotika a.s. je zameraná na výrobu rôznych biotechnologických produktov fermentačnou technológiou (výroba viacerých druhov výrobkov podľa objednávok) a overovaciu výrobu bioproduktov podľa požiadaviek zákazníka (využívanie prevádzky na prevádzkové pokusy, overovanie nových výrobkov).
Projektovaná fermentačná kapacita prevádzky sa nemení.
Výroba mliečneho proteínu sa plánuje realizovať vo viacerých etapách. Predpoklad produkcie je cca 60 – 500 t za rok (postupné navyšovanie výroby v rokoch 2023-2025).
Tab. 1: Údaje o plánovanej nominálnej kapacite výroby

| Rok | 2023 | 2024 | ≥2025 |
|---|---|---|---|
| Počet fermentorov | 4 (50 m3) | 6 (50 m3) | 5 (150 m3) |
| Ročná produkcia produktu v tonách | 60 | 100 | 500 |

Na výrobu mliečneho proteínu budú použité jestvujúce fermentory (počet použitých fermentorov v jednotlivých etapách výroby je uvedený v tab. 1.).
Základom výroby potravinárskych bielkovín je aeróbna fermentácia mikroorganizmov s fermentačnými médiami, obsahujúcimi živiny a zdroj uhlíka . Tieto mikroorganizmy sa môžu bežne vyskytovať v životnom prostredí – tzv. „wild-type” alebo môžu byť upravené metódami génového inžinierstva – geneticky modifikované mikroorganizmy (bezpečnostná trieda 1).

Výroba musí dodržiavať optimalizovanú predpísanú technológiu, energetické optimá, zamýšľané použitie už existujúcich zariadení a prispôsobené technologické podmienky zaručujúce najlepšiu zhodu s požadovanou kvalitou produktu s nízkym obsahom vedľajších produktov.

Technológia výroby

Fermentačná časť výroby

Príprava inokula
- Inokulum sa pripravuje v mikrobiologických laboratóriách OVP ÚZRK v budove ORK č. 4 čerstvé pre každú šaržu na trepačkách v sklenených Erlenmeyerových bankách. Očkuje sa mrazenými ampulkami s produkčným kmeňom. Všetky laboratórne práce s inokulom vrátane trepačiek sú vykonávané v „čistých priestoroch“ (Clean rooms) registrovaných na OBB MŽP podľa zákona č. 151/2002 Z.z o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov a vyhlášky MŽP SR č. 274/2019 Z.z, ktorou sa vykonáva zákon č. 151/2002 Z.z o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov pre činnosti s GMO v uzavretých priestoroch rizikovej triedy 1. Po predpísanej kultivácii a kontrole kvality sa inokulum uzavretým spôsobom prenesie do výroby a naočkuje do očkovacieho fermentora (OT).
Príprava médií
- Živné médiá (pôdy) pre fermentačnú výrobu sa pripravia podľa predpísanej receptúry v rozmiešavacích nádržiach v prípravni živných pôd na prízemí v objekte č.102, odtiaľ sa prečerpajú do produkčného fermentora (FT), ktorý sa doplní pitnou vodou a vysterilizuje.
- Príkrmové roztoky sa pripravia podľa predpísanej receptúry v objekte č.102 v určených rozmiešavacích a zásobných nádobách na požadované koncentrácie a sterilné sa pridávajú počas kultivácie do FT.

Očkovací fermentor (OT)
- Príprava prevádzkového inokula v existujúcom očkovacom tanku v objekte č.102 sa uskutoční načerpaním nesterilnej pôdy následnou sterilizáciou pôdy in situ injektovaním pary, schladením na kultivačnú teplotu a naočkovaním uzavretým spôsobom inokulom. Kultivácia v očkovacom tanku je zameraná na pomnoženie biomasy produkčného kmeňa, ktoré sa dosiahne vytvorením vhodného prostredia pre rast organizmov. Proces kultivácie prebieha za stáleho miešania a aerácie sterilným vzduchom až do dosiahnutia požadovaných parametrov.
Produkčný fermentor (FT)
- Pripravené prevádzkové inokulum v OT sa gravitačne premiestni do produkčného fermentora (FT) so sterilnou živnou pôdou. Na realizáciu biotechnologického procesu musí byť vytvorený systém poskytujúci vhodné prostredie pre požadované metabolické aktivity. Kultivácia produkčného kmeňa pokračuje za stáleho miešania a prevzdušňovania za predpísaných kultivačných podmienok. Počas kultivácie sa podľa predpísaného postupu pridávajú sterilne pripravené príkrmové roztoky. V priebehu kultivácie sa v FT on-line sledujú základné merané a regulované veličiny: teplota, pH, pO2, tlak, otáčky miešadla, objemy pridávaných príkrmov a chemické a mikrobiologické analýzy. Po dosiahnutí požadovaných parametrov sa kultivácia zastaví, a vyfermentovaná pôda sa spracuje na oddelení izolácie.
- Odfuky z fermentorov (OT aj FT) sa zbavujú aerosólov v cyklónoch, potom pokračujú cez kyslú práčku vzduchu a ďalej sú odvádzané výduchom nad strechu, ktorý je monitorovaný.
- Všetky očkovacie fermentory, produkčné fermentory, inaktivačné nádrže na špinavý kondenz, odfukové filtre a potrubné pripojenia medzi nimi v objekte č.102 pre výrobu vo verzii 1 sú registrované na OBB MŽP podľa zákona č. 151/2002 Z.z a vyhlášky MŽP SR 274/2019 Z.z ako uzavreté zariadenia vhodné pre činnosti s GMO rizikovej triedy 1. V súčasnosti prebieha registrácia aj pre zariadenia a potrubné rozvody pre verziu 2 teda objekt č.71.
Izolačná časť výroby
- Separácia biomasy – schladená fermentačná pôda sa prenesie do vyhradenej zbernej nádrže. Zberná nádoba slúži ako (hlavná) napájacia nádrž na separáciu biomasy a preto je osadená v objekte pri tomto technologickom kroku. Oddelenie biomasy a kvapalnej fázy sa uskutoční v separačnom zariadení (v centrifúge a/alebo filtračnej jednotke). Biomasa sa po separácii inaktivuje - kontinuálne alebo šaržovo, pri teplote 80 °C 1 hodinu a po inaktivácii sa stáva odpadom. Permeát sa zbiera v nádrži, ktorý slúži ako hlavná napájacia nádrž pre ďalší krok procesu.
- Odfarbovanie – permeát sa po prečerpaní do odfarbovacej nádrže odfarbuje s použitím aktívneho uhlia. Aktívne uhlie sa odfiltruje na doskovom filtri, a po filtrácii sa transportuje na ČOV a.s. a bude odstránené ako odpad. Odfarbený filtrát sa zbiera v nádrži, ktorý slúži ako hlavná napájacia nádrž pre ďalší krok procesu.
- Zahustenie odfarbeného filtrátu – úprava (zvýšenie) koncentrácie produktu odstránením vody pomocou odparovania, membránovej filtrácie, reverznej osmózy apod. Konečná koncentrácia zmesi je 10-20% sušiny.

- Transport koncentrátu – kvapalný produkt bude plnený do sterilizovateľných, a/alebo IBC kontajnerov a/alebo cisterien a transportovaný do objektu č.401, kde sa nachádza sprejová sušiareň. Roztok bude prečerpaný do existujúcej zbernej nádrže.
- Mikrofiltrácia koncentrátu – pred sušením sa parou vysterilizuje trasa do a z predlohy na sprejovú sušiareň a samotná predloha. Koncentrát produktu určeného na sušenie sa čerpá zo zásobnej nádrže do mikrofiltračného zariadenia (s cieľom znížiť mikrobiologickú záťaž produktu) do predlohy na sušiareň
- Sušenie produktu – vysušenie produktu do finálnej formy sa vykoná na rozprašovacej sušiarni pri teplote vstupného vzduchu 140 – 190 °C a výstupného vzduchu 60 – 120°C s cieľom získať práškový produkt vyhovujúci podmienkam špecifikácie.
- Balenie produktu – produkt sa bude baliť do dvojitých PE cca 20 kg a do transportu k zákazníkovi bude uchovávaný v sklade pri požadovanej teplote a vlhkosti prostredia.

Technické riešenie

Výroba mliečneho proteínu bude realizovaná v existujúcich objektoch fermentácie, výroby médií, izolácie, v existujúcich a nových zariadeniach.

Z existujúcich zariadení sa využívajú laboratórne, očkovacie a produkčné fermentory a systémy prípravy existujúcich médií pre fermentáciu. Na separáciu sa použijú jestvujúce filtračné a centrifugačné jednotky, zásobné tanky

Jestvujúce zariadenia

Verzia 1:

a) Laboratórne zariadenia na prípravu inokula
b) Prípravňa živných médií (rozmiešavacie nádrže)
c) 2ks očkovacie fermentory (smiešaním, chladením, meraním a reguláciou)
d) 4ks - 6ks produkčných fermentorov každý s objemom 50 m3 (s miešaním, chladením, meraním a reguláciou)
e) Nádrže na príkrmové roztoky
f) 2 skladovacie nádrže na príkrmy v sklade tekutých surovín
g) Nádrže na odpeňovač
h) Cyklóny a sterilné filtre na odchádzajúcom vzduchu
i) Chemická čistička na odchádzajúcom vzduchu
j) Nádrž na inaktiváciu biomasy
k) Odstredivka na separáciu biomasy
l) Zberná nádrž na filtrát s príslušenstvom
m) Ultrafiltračná jednotka
n) Odfarbovacia nádrž
o) 1 ks Doskový filter
p) Sprejová sušiareň
q) Zberná nádrž a nádrž na tekuté produkty
r) CIP čerpadlá a miešadlá.

Verzia 2

s) 5ks produkčných fermentorov s objemom 150 m3 (s miešaním, chladením, meraním a reguláciou)

Existujúce zariadenie, ktoré sa má použiť v projekte v priamom kontakte s prúdom produktu, sa musí podrobiť nasledujúcim postupom:

- Dekontaminácia a čistenie,
- Oprava zariadení v súlade s hygienickými požiadavkami
- Nové potrubné rozvody existujúcich príkrmových nádrží vo fermentačnej hale
- Úprava 2 ks existujúcich nádrží na nový príkrmový roztok
- Potrubný rozvod z objektu č. 30 na existujúcom potrubnom moste k objektu č. 102
- Ultrafiltračná jednotka bude vybavený novými filtračnými sekciami vyhovujúcimi požiadavkám nového produktu
- Nové potrubné rozvody prepojujúce izolačné nádrže z objektu č. 226 do objektu č. 102
- Úpravy na sprejovej sušiarni spĺňajúce požiadavky kvality produktu
- Stavebné a dispozičné úpravy finálneho spracovania

Použité existujúce upravené zariadenia budú vyhradené iba pre výrobu mliečneho proteínu.

Nové zariadenia

Verzia 1

a) Redukčná stanica na rozvod stlačeného dusíka (zdroj N2 prenosné tlakové fľaše)

b) Priestory a nádrž na skladovanie metanolu (zdroj C vo fermentácii)
c) Odprašovacie zariadenie na výstupe zo sprayovej sušiarne ANHYDRO
d) Prepravné kontajnery na prevoz produktu na sušenie
e) Zariadenie na filtráciu odfarbeného roztoku pred sušením

Verzia 2
f) Sprejová sušiareň s príslušenstvom (potrubné rozvody, predloha, odprašovacie zariadenie)

Pri návrhu, konštrukcii a inštalácii nového zariadenia a potrubí v priamom kontakte s produktom sa musia zohľadniť hygienické požiadavky na zariadenie. Technológia výroby mliečneho proteínu je väčšinou uzavretý proces. Výrobok sa vyrába v uzavretom zariadení bez postupov otvorenej manipulácie. Existujúce potrubie a ventily na vyhradenom zariadení budú odpojené a nainštaluje sa nové potrubie a ventily, ktoré sú v súlade s požiadavkami. Interval preventívnej údržby vo fermentácii aj v izolácii sa zvýši.
Pre čistenie zariadenia, čistenie výrobných priestorov a osobnú hygienu zamestnancov bude vydaný spoločnosťou Biotika a.s. samostatný dokument.
Všetky potenciálne riziká a riziká spojené s kvalitou produktu (vrátane hodnotenia HACCP/systém zaistenia bezpečnosti potravín/ a krížovej kontaminácie), bezpečnosťou zamestnancov, environmentálnou bezpečnosťou, bezpečnosťou procesu sa vyhodnotia komplexnou analýzou rizík podľa štandardov spoločnosti Biotika a.s.
Stavebné riešenie
Navrhovaná činnosť pre verziu č.1 si vyžaduje minimálne stavebné úpravy.
Pri verzií č.2 s fermentačnou časťou v objekte č.71 (parcela 1972) sa počíta s výstavbou objektu pre novú sprejovú sušiareň. Plocha pre novú sprejovú sušiareň je odhadovaná cca na 300 m2 a začiatok výstavby je naplánovaný na rok 2024 na pozemku v areáli Biotiky a.s.. Presné umiestnenie objektu novej sprejovej sušiarne sa upresní pri projektovaní stavby.
SÚČASNÝ STAV KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA
Znečistenie ovzdušia
Navrhovaná zmena činnosti je realizovaná v priemyselnej zóne obci Slovenská Ľupča, v ktorej sa oblasť riadenia kvality ovzdušia ani stanica národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia nenachádza. Najbližšia AMS sa nachádza v Banskej Bystrici. V riešenom území sa nenachádza meracia stanica. Medzi osobitné opatrenia na obmedzenie znečisťovania ovzdušia patrí Program na obmedzenie znečisťovania ovzdušia v záujme zníženia znečisťovania ovzdušia čo najnižšie v súlade s najnovšími možnosťami techniky. Emisie základných znečisťujúcich látok v regióne postupne klesajú. Príčinou je nahrádzanie menej ušľachtilých palív ušľachtilejšími (zemný plyn), ako aj všeobecný pokles výroby a spotreby energie. Určitou výnimkou sú emisie oxidov dusíka, ktoré nie sú do takej miery závislé na type paliva ako emisie oxidu siričitého a tuhých látok, ale závisia predovšetkým od režimu spaľovania. Na základe kontinuálneho monitorovania možno konštatovať, že širšie územie navrhovanej lokality je zaťažené najmä prachovými časticami PM10, ktorých stúpajúci trend má za následok doprava v centre obce, lokálne vykurovacie systémy na tuhé palivo, resuspenzia tuhých častíc z povrchu ciest, erózia odkrytej pôdy a nespevnených povrchov, prašnosť z lokálnej stavebnej činnosti, malé lokálne priemyselné zdroje bez odlučovacej techniky, sezónne poľnohospodárske práce.
Odvádzanie a zneškodňovanie splaškových odpadových vôd – v obci Slovenská Ľupča je vybudovaná splašková kanalizácia a dve ČOV kapacitne postačujúce na zabezpečenie čistenia splaškových odpadových vôd v celej obci s výhľadovým počtom 4320 ekvivalentných obyvateľov v roku 2030. Celková dĺžka novovybudovanej kanalizačnej siete bez prípojok predstavuje 12,61 km a jedná sa o gravitačnú splaškovú kanalizáciu. Okrem domácností bude zabezpečené aj odkanalizovanie z objektov občianskej vybavenosti a podnikateľských subjektov v obci.
Splaškové a priemyselné odpadové vody z areálu Biotiky a.s., Evonik Fermas s.r.o. a prevádzok severne od Biotiky nad cestou III/06642 sú odvádzané do ČOV a.s. Vyčistené odpadové vody sú vypúšťané do recipientu potoka Dúbrava (Dolný Istebník) a následne do Hrona.
Produkcia odpadov
Nakladanie s odpadmi sa riadi programami odpadového hospodárstva. Odpad je likvidovaný separovaním, zhodnocovaním a zneškodňovaním. Na ploche hodnoteného územia a v širšom okolí predmetného územia sa nenachádzajú skládky odpadov.
Tab. 10: Prehľad množstva vyprodukovaných odpadov v spoločnosti Biotika a.s. v rokoch 2018 – 2021
2018 2019 2020 2021
Množstvo odpadov v t/rok 29 020 t 20 484 t 7 415 t 1 913 t

Zo vzniknutých odpadov kategórie ostatný odpad väčšinu tvorí odpadová biomasa, ktorá sa spracováva v anaeróbnej prevádzke ČOV a.s.. Jedným z výstupov anaeróbnej prevádzky je bioplyn, ktorý sa využíva na výrobu elektrickej energie pre vlastnú prevádzku čistiarne a druhým výstupom je anaeróbny kal, ktorý sa po odvodnení spracováva na kompost vo vlastnom zariadení na zhodnocovanie odpadov a používa sa ako sekundárny zdroj živín v poľnohospodárstve.
Zaťaženie územia nadmerným hlukom
V posudzovanom území sa nenachádzajú žiadne výrazné priemyselné zdroje hluku, ktoré by mohli ovplyvňovať celkovú hladinu hluku v obytnej zóne, zdrojom hluku pozadia je hlavne dopravný ruch na priľahlých cestných a železničných komunikáciách. Nameraná hodinová ekvivalentná hladina hluku v obci Slovenská Ľupča sa pohybuje medzi 47,6 – 63,3 dB.
Iné zdroje znečistenia
Nie sú.
Ohrozenosť biotopov
V hodnotenom území sa prejavujú urbanizačné vplyvy. Stupeň urbanizácie je odrazom koncentrácie obyvateľov, to znamená, že vplyvy na biotu sú výrazné najmä v bezprostrednom okolí sídla. Prejavujú sa zvýšeným ruchom, ktorý so sebou prináša vyrušovanie živočíchov na miestach ich rozmnožovania, na potravinových lokalitách, resp. na miestach oddychu. Premávka na cestných komunikáciách spôsobuje značný počet kolízií s niektorými druhmi živočíchov, najčastejšie sú to rôzne druhy vtákov a cicavcov. Vplyv urbanizácie na vegetáciu sa prejavuje objavovaním sa sekundárnych antropogénnych biotopov s prítomnosťou ruderálnej vegetácie. Tento jav je typický najmä pre okrajové časti sídiel, osamotené objekty v krajine, devastované plochy, ale tiež okraje ciest, polí a pod.
Z hľadiska znečistenia ovzdušia a imisného spádu je vegetácia záujmového územia ovplyvnená. Znečisťujúce látky spôsobujú intenzívnejšie opadávanie lístia a ihličia (jedľa, smrek, smrekovec a dub).
Komplexné zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov
Stav a príčiny negatívnych javov v zložkách životného prostredia dotknutého územia, ktoré sú hodnotené v predchádzajúcich kapitolách, je možné rozdeliť do troch skupín:
1. sekundárne stresové bariéry geogénneho pôvodu
• potenciál zosuvov pôd na základe historických udalostí
• náchylnosť pôd nekarbonátových podkladov na acidifikáciu
• potenciál vodnej erózie členitého terénu je eliminovaný porastom lesa
2. sekundárne stresové bariéry antropogénneho pôvodu
• stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia z priemyselnej činnosti, líniové zdroje znečisťovania z dopravy záťaž povrchových vôd v širšom území organickými látkami, zlúčeninami dusíka, ktorých zdrojom je najmä priemyselná výroba v oblasti
• záťaž podzemných vôd predkvartérnych kolektorov priemyslom sa prejavuje zvýšenými koncentráciami kovov Al, As, Sb, Cd
3. sekundárne stresové bariéry iného pôvodu
• zdravotný stav obyvateľstva Banskobystrického okresu je na úrovni celoslovenského priemeru.
Celková kvalita životného prostredia
Celková kvalita životného prostredia sa prehodnocuje napr. aj v rámci environmentálnej regionalizácie územia SR. Aktuálna environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky diferencuje územie Slovenska do 5 stupňov z hľadiska stavu životného prostredia:
1. prostredie vysokej úrovne,
2. prostredie vyhovujúce,
3. prostredie mierne narušené,
4. prostredie narušené,
5. prostredie silne narušené.

Hodnotené územie z pohľadu širších vzťahov spadá podľa členenia environmentálnej regionalizácie do Pohronskej zaťaženej oblasti. Jej väčšia časť cca 75 % patrí do územia s 1. až 3. stupňom kvality životného prostredia, avšak najvyššia hustota obyvateľstva je sústredená v 4. a 5. stupni. Podpoliansky región patrí medzi regióny s mierne narušeným prostredím.
Z údajov o súčasnom stave životného prostredia vyplýva, že environmentálne problémy v posudzovanom území spočívajú hlavne v znečisťovaní ovzdušia a povrchových vôd z priemyselnej činnosti.
Analýzou zraniteľnosti prírodných zložiek dotknutého územia sa preukázala:
- nízka zraniteľnosť reliéfu – realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k jeho výraznej zmene oproti súčasnému stavu,

- zraniteľnosť horninového podkladu z dôvodu prítomnosti environmentálnych záťaží v rámci priemyselných areálov,
- v zmysle kritérií environmentálnej regionalizácie je záujmové územie z hľadiska ochrany vôd zaradené do oblastí citlivých na živiny,
- stredná zraniteľnosť povrchových vôd – ohrozenie eutrofizáciou, vodný tok Hron v dotknutom území je klasifikovaný v dobrom chemickom stave a priemernom ekologickom stave,
- stredná zraniteľnosť podzemných vôd - záujmové je klasifikované v priaznivom a napätom bilančnom stave,
- slabá zraniteľnosť pôd – poľnohospodárske pôdy v okolí nie sú ohrozené veternou eróziou, nepatrné ohrozenie vodnou eróziou,
- nízka zraniteľnosť ovzdušia – územie obce Slovenská Ľupča nie je zaradené medzi vymedzené oblasti riadenia kvality ovzdušia. Je zaradený do 2. triedy - mierne znečistenie ovzdušia až 3.triedy
- stredné znečistenie ovzdušia
- nízka zraniteľnosť flóry, fauny a biotopov.

ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA A O MOŽNOSTIACH OPATRENÍ NA ICH ZMIERNENIE
POŽIADAVKY NA VSTUPY

Záber pôdy
Navrhovaná činnosť bude realizovaná v areáli Biotika a.s. v jestvujúcich výrobných objektoch. Pri verzii 1 v objektoch 102 (parcela 1961), 226 (parcela 1989/115), 401 (parcela 1969) a č. 30 (parcela 1984) pri verzii 2 – č. 71 (parcela 1972), 226 (parcela 1989/115), 401 (parcela 1969) a č. 30 (parcela 1984), ktoré sú klasifikované ako zastavané plochy a nádvoria. Realizácia predmetného zámeru nebude vyžadovať záber poľnohospodárskej ani lesnej pôdy.
Nároky na zastavané územie
Počas realizácie stavby pri verzii č.1 sa v maximálnej miere využijú dispozície existujúcich objektov a zariadení. Nedôjde k výstavbe nových objektov, prístupových komunikácií ani k sanácii starých objektov. V súčasných objektov plánovaných pre tento projekt dôjde k drobným stavebným úpravám.
Počas realizácie stavby pri verzii č.2 sa v maximálnej miere využijú dispozície existujúcich objektov a zariadení. V súčasných objektov plánovaných pre tento projekt dôjde k drobným stavebným úpravám. Pri realizácií výstavby sa plánuje stavba objektu pre novú sprejovú sušiareň, ktorá by sa mala realizovať na ploche súčasného objektu, ktorý bude určený k asanácií.
Spotreba vody
Pitná voda
Prevádzka je zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s., Banská Bystrica, z existujúcej vodovodnej prípojky. Zdrojom vody pre tento vodovod je prameň Ľadová studňa (400 l/s) 1,5 km S od Slovenskej Ľupče.
V hodnotenej prevádzke pitná voda slúži pre potreby výrobnej technológie a sociálne účely zamestnancov. V technológii sa pitná voda použije pri príprave surovín, oplachoch. Spotreba pitnej vody pre technológiu sa nezvýši. Potreba vody pre sociálne účely sa zvýši, nakoľko je v pláne do roku 2025 zvýšiť počet pracovníkov o 50. Nábor nových pracovníkov bude prebiehať postupne od začiatku výroby.
Úžitková voda
Úžitková voda sa používa na chladenie zariadení a výrobu demineralizovanej vody. Spotreba úžitkovej vody pre technológiu sa nezvýši.
Zdroje úžitkovej vody
a) primárne zdroje úžitkovej vody – voda z odberného miesta na rieke Hron, na koryte potokov Ľupčica a Driekyňa a zo studne vo vlastníctve a v prevádzke Biotika a.s., ktorá je odoberaná na účely chladenia technológie.
b) sekundárne zdroje úžitkovej vody – sú chladiace vody, ktoré už prešli technologickým procesom a sú následne použité pri technologických operáciach s menšími nárokmi na chlad. Biotika a.s. má k dispozícii zdroj sekundárnej chladiacej vody v bazéne.
Demineralizovaná voda
Demineralizovaná voda (demi-voda) sa vyrába demineralizačnou linkou zo surovej vody z bazénu, ktorá predtým prešla číriacim reaktorom. Do výrobného procesu je distribuovaná potrubným rozvodom. Spotreba demi vody v novej výrobe sa zvýši o 24 000 m3/rok. Kapacita jestvujúcej linky na demi-vodu je dostatočná na to aby pokryla potreby novej výroby mliečneho proteínu.
Surovinové zdroje

Vstupné aj pomocné suroviny podľa schválenej špecifikácie sa získavajú nákupom od vybraných dodávateľov. Zásobovanie výroby surovinami je zabezpečované autocisternami, kamiónovou nákladnou dopravou v prepravných kontajneroch a vreciach.
Zdroje živín: bežné používané pre syntetické fermentačné medium, ďalej soli síranov a chloridov (síran horečnatý, síran amónny, síran draselný, chlorid sodný),
Zdroje uhlíka: metanol, glycerol
Stopové prvky: soli kyselín obsahujúce Mn, Zn, Fe, Co, Cu, B, Mo, I, vitamín biotín.
Pomocné látky: odpeňovač (Struktol, PPG 2000), chlorid vápenatý, chlorid sodný, kyselina na čistenie a úpravu pH (kyselina fosforečná, kyselina sírová, kyselina citrónová), zásada na čistenie a úpravu pH (hydroxid sodný, hydroxid draselný), čistiace prostriedky (ultrasil 12, divos 2), dezinfekčné prostriedky, chladiace médiá.
Obalový materiál: IBC kontajnery, PE vrecia, papierové vrecia,
Novými surovinami sú metanol, síran draselný, jodid draselný, molybdénan sodný.

Energetické zdroje

Elektrická energia

Areál spoločnosti Biotika a.s. je zásobovaný elektrickou energiou prostredníctvom verejnej rozvodnej siete z „Distribučnej rozvodne“ do „Vstupnej rozvodne„ prostredníctvom dvoch liniek. Povolený inštalovaný výkon je 6500 kW.

Zemný plyn
Spoločnosť Biotika a.s. je zásobovaná zemným plynom z VVT siete SPP. V areáli spoločnosti je vybudovaná regulačná stanica, v ktorej sa tlak plynu reguluje na ST. Momentálne technicky možné maximálne spotreby zemného plynu novou činnosťou nebude potrebné navyšovať.

Požiadavky na tepelno-energetické médiá
Budú plne kryté vlastnými zdrojmi.

Para
Bude použitá para (5 bar, 158,9 oC) z jestvujúceho rozvodu v spoločnosti, pre potreby ohrevu médií pri príprave médií a ich sterilizácii. Jestvujúce energetické zariadenia na výrobu pary budú výkonovo postačujúce pre potreby novej výroby.

Stlačený vzduch
Stlačený procesný vzduch pochádza z existujúcej vlastnej kompresovne a má tlak 3 bar, inštrumentálny vzduch má tlak 6 bar, rosný bod -40°C, bez oleja a mechanických nečistôt. Prepravuje sa do výroby existujúcimi rozvodmi stlačeného vzduchu. Jestvujúce energetické zariadenia na výrobu technologického vzduchu budú výkonovo postačujúce pre potreby novej výroby.

Nároky na dopravu a inú infraštruktúru
Dopravná a iná infraštruktúra je vybudovaná v rámci priemyselného areálu Biotika a.s. a je postačujúca pre potreby novej výroby. Navrhovanou novou výrobou nevzniknú žiadne ďalšie nároky na rozšírenie existujúcej dopravnej ani inej infraštruktúry.
Areál spoločnosti Biotika a.s. je súčasťou priemyselného areálu Príboj a je napojený na cestnú komunikáciu, ktorá spája Banskú Bystricu s obcou Slovenská Ľupča.
Produkt, suroviny a pomocné suroviny sú dopravované nákladnou autodopravou - autocisternami (10 m3, 20 m3), nákladnými autami (sudy 25/50 kg, vrecia 15/25/50 kg, big-bagy 500/1000 kg) a tzv. IBC kontajnermi 600 l resp. 1000 l.
Novou činnosťou nedôjde k navýšeniu dopravy. Doprava bude uskutočňovaná počas pracovných dní v intervale medzi 7:00 a 19:00 hod.
Nároky na pracovné sily
Nová výroba si vyžiada nárast nových pracovných síl o 50 nových pracovníkov prijímaných postupne. Nová výroba bude zabezpečená aj zo súčasného stavu pracovníkov. Všetci zamestnanci boli a budú posudzovaní so zameraním na kvalitatívne požiadavky spoločnosti Biotika a.s.

ÚDAJE O VÝSTUPOCH

OVZDUŠIE

Počas výstavby, ktorú by si vyžiadala nová výroba, možno očakávať mierne zvýšenie prašnosti a znečistenia ovzdušia spôsobené pohybom stavebných mechanizmov zabezpečujúcich realizáciu. Jedná sa hlavne o škodliviny z výfukových plynov vozidiel, ako aj zvýšenie sekundárnej prašnosti spôsobené vírením usadených častíc na povrchu vozovky a v jej bezprostrednom okolí. Keďže nová výroba vo verzii 1 bude uskutočňovaná v existujúcich objektoch s minimálnymi stavebnými úpravami aj tento vplyv na ovzdušie bude minimálny. K najvýznamnejším škodlivinám z emisií spaľovacích motorov patria oxidy dusíka, oxid uhoľnatý, oxidy síry, polycyklické aromatické uhľovodíky, sadze iné zložky. Tento vplyv je však lokálny a časovo obmedzený na dobu výstavby.

Počas prevádzky. Súčasná prevádzka v ktorej bude realizovaná „Výroba mliečneho proteínu“ je podľa prílohy č. 1 k vyhláške MŽP SR č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov veľkým zdrojom znečisťovania ovzdušia kategorizovaným ako:
Výroba farmaceutických produktov s projektovanou spotrebou organických rozpúšťadiel viac ako 50 t/rok
Aj keď výroba mliečneho proteínu nie je farmaceutická výroba, uvedená kategorizácia zdroja znečisťovania ovzdušia bola zvolená jednak pre použitie organického rozpúšťadla metanolu a pre jej realizáciu v jestvujúcich objektoch, ktoré sú kategorizované ako farmaceutická výroba.
Pri fermentácii mliečneho proteínu budú využité jestvujúce očkovacie tanky a jestvujúce fermentory. Odfuky z fermentorov (OT aj FT), so znečisťujúcimi látkami aerosól tuhých znečisťujúcich látok, CO2, prípadne pachové látky sa zbavujú aerosólov v cyklónoch, potom pokračujú cez mokrú pračku vzduchu a sú odvádzané jestvujúcim výduchom nad strechu objektu.
Technológia separácie a izolácie je uzavretý proces. Výrobok sa vyrába v uzavretom zariadení bez postupov otvorenej manipulácie.
Realizáciou navrhovanej činnosti nevzniká nový zdroj znečisťovania ovzdušia, relevantné sú iba fugitívne emisie z dýchania nádrží alebo z pracovných priestorov.
Potenciálne fugitívne emisie môže predstavovať aj únik plynu z existujúcej chladiacej veže York z chillera, ktorý v primárnom uzavretom okruhu kompresora obsahuje chladivo, ktoré patrí medzi fluórované skleníkové plyny.
Maximálne limity únikov zo stacionárnych chladiacich zariadení inštalovaných v období po 4.júli 2011 v závislosti od objemu náplne (tony ekvivalentu CO2) určuje vyhláška MŽPSR č. 314/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o fluórovaných skleníkových plynoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
Prevádzkovateľ stacionárneho chladiaceho zariadenia je povinný zabezpečiť, že F-plyny budú skontrolované na únik v zmysle požiadaviek podľa osobitného predpisu - čl.4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č.517/2014 a zákona č.286/2009 Z.z. o fluórovaných skleníkových plynoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (intervaly kontrol v závislosti od objemu náplne osobou s osvedčením).
Pachové látky
Z hľadiska pachových látok v súčasnej dobe v slovenských predpisoch nie je stanovený emisný ani imisný limit. Vo vyhláške MŽP SR č.410/2012 Z. z. príloha č. 3 časť II. ods. 4. sú uvedené všeobecné podmienky prevádzkovania zdrojov emitujúcich pachové látky:
„Pri technologických procesoch a zariadeniach, pri ktorých môžu byť pri prevádzke alebo pri drobných poruchách emitované látky s intenzívnym zápachom, je potrebné vykonať technicky dostupné opatrenia na obmedzenie emisií, napr. zakrytie zariadenia, zapuzdrovanie časti zariadenia, vytvorenie podtlaku v zapuzdrovanej časti zariadenia, vhodné skladovanie surovín, výrobkov a zvyškov. Technologické operácie, pri ktorých vznikajú zapáchajúce látky, treba umiestniť do uzavretých priestorov“. Technologické operácie fermentačnej aj izolačnej časti výroby proteínov budú uzatvorené.
ODPADOVÉ VODY
Spoločnosť Biotika a.s. vypúšťa všetky druhy odpadových vôd (z povrchového odtoku , chladiace, splaškové, priemyselné) do vnútroareálovej delenej kanalizácie a následne do čistiarne odpadových vôd ČOV a.s. Slovenská Ľupča. Stoková sieť je technicky súčasťou stokovej siete Biotiky. Odpadové vody sú do stokovej siete vypúšťané v zmysle kanalizačného poriadku Biotiky a.s. a ČOV a.s. a požiadavkami vodohospodárskeho orgánu a technickej možnosti jestvujúcej kanalizácie.

Odpadové vody priemyselné predstavujú odpadové vody z fermentácie, z izolácie, oplachy zo zariadení systémom CIP. Odpadové vody z fermentácie budú vypustené do kanalizácie priemyselných a splaškových vôd a následne čistené na ČOV a.s..

Odpadové vody z CIP oplachov fermentácie (kyselina dusičná, hydroxid sodný, kyselina citrónová) budú vedené do existujúcej chemickej kanalizácie na ČOV a.s., až po ich neutralizácií (úprave pH) ešte priamo vo fermentoroch.

Odpadové vody a CIP oplachy z izolácie (hydroxid sodný, kyselina fosforečná, dezinfekčné prostriedky, výrobné odpadové vody ako sú odpadné filtráty a koncentráty) budú vedené do existujúcej jímky odkiaľ sa odpadové vody prečerpávajú do kanalizácie priemyselných a splaškových vôd a následne čistené na ČOV a.s..

Objem a znečistenie priemyselných odpadových vôd vypúšťaných na čistiareň odpadových vôd sa nebude meniť, nakoľko nedôjde k zvýšeniu fermentačnej kapacity oproti súčasne povolenému stavu. Nová výroba bude náhradou za stávajúce povolené výroby.
ODPADY

V rámci pripravovaného zámeru je možné rozdeliť odpady na odpady vznikajúce pri realizácii stavby a odpady vznikajúce pri výrobnej činnosti.
Pri realizácii výstavby je možné predpokladať vznik odpadov z výkopových a stavebných prác a iných druhov odpadov z výstavby a prerábania a rekonštrukcie jestvujúcich technologických zariadení a potrubných mostov. Najväčšie množstvo odpadov vznikne pri rekonštrukcii a úprave jestvujúcich zariadení a z výkopov. Výkopová zemina sa prednostne využije na terénne úpravy.
Charakter a množstvo odpadov súvisiacich s výstavbou bude bližšie špecifikované v projektovej dokumentácii. Odpady budú triedené v mieste vzniku podľa jednotlivých druhov. Využiteľné odpady (drevo, papier, kovy, recyklovateľné obaly) budú odovzdané ČOV a.s. do zariadenia na zber odpadov, ktorá zabezpečí ich ďalšie zhodnotenie, alebo zneškodnenie. Odpady, ktoré nie je možné zhodnotiť alebo recyklovať budú taktiež odovzdané do zariadenia na zber odpadov v ČOV a.s. Následne bude ČOV a.s. so vzniknutými odpadmi počas realizácie stavby nakladať v súlade s požiadavkami legislatívy. Počas výstavby bude priebežne zabezpečená aj evidencia vzniku a spôsobu zhodnotenia, resp. zneškodnenia jednotlivých druhov odpadov z dôvodu preukázania súladu spôsobu nakladania s odpadmi zo stavby s platnou legislatívou.
Spôsob nakladania s odpadmi
S odpadmi bude po celý čas nakladané v súlade s platnou legislatívou v oblasti odpadového hospodárstva a vydanými platnými rozhodnutiami orgánov štátnej správy. Množstvá vznikajúcich odpadov budú evidované v zmysle z požiadaviek platnej legislatívy.
Nebezpečné odpady bude prevádzkovateľ zhromažďovať a skladovať podľa jednotlivých druhov na vyhradených miestach v súlade s ustanoveniami zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v platnom znení a súvisiacich predpisov pre oblasť odpadového hospodárstva a v súlade s platným rozhodnutiami orgánov štátnej správy. Budú zvážané poverenými pracovníkmi ČOV a.s. do zariadenia na zber odpadov na ktoré má ČOV a.s. vydaný súhlas na zber odpadov číslo OU-BB-OSZP3-2022/009338-008 zo dňa 29.3.2022 vydaný OÚ, oddelením ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia v Banskej Bystrici. Zvážanie odpadov bude realizované vlastnými dopravnými prostriedkami ČOV a.s. Následne po nahromadení odpadov v zariadení na zber ČOV a.s. zabezpečí ďalšie nakladanie s ním v zmysle platnej právnej úpravy.
Komunálny odpad vznikajúci počas prevádzky sa zhromažďuje v jestvujúcich zberných kontajneroch a centrálne zneškodňuje v súlade so všeobecne záväzným nariadením obce.

HLUK A VIBRÁCIE
Okolie areálu výroby bude ovplyvňované v prevažnej miere týmito zdrojmi hluku:
• hlukom z výstavby
• hlukom z mobilných zdrojov pozemnej dopravy,
• hluk zo stacionárnych zdrojov.
Areál podniku sa nachádza od najbližšieho obytného územia vo vzdialenosti 2 000 m.
Počas výstavby: Pri verzii 1 bude stavebná činnosť minimálna a teda sa neočakáva žiadne relevantné zvýšenie hluku a pri verzii 2 možno očakávať zvýšenie hluku pri výstavbe novej sušiarne a bude spôsobené pohybom mechanizmov pri transporte materiálu a odvoze odpadov. Tento vplyv však bude obmedzený na priestor stavby a časovo obmedzený na dobu výstavby.
V zmysle vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí sú prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí v priemyselnej zóne 70 dB cez deň, večer a v noci.

Pri realizácii stavieb v pracovných dňoch od 7:00 do 21:00 hod. a v sobotu od 8:00 do 13:00 sa hluk v blízkom okolí posudzuje hodnotiacou hladinou pri použití korekcie (-10) dB.
Počas prevádzky navrhovanej činnosti predpokladaným novým zdrojom hluku bude pri verzii 2 nová sprejová sušiareň ale vzhľadom na vzdialenosť od obytných území sa neočakáva nepriaznivý vplyv hluku na obyvateľov za hranicou areálu, t.j. nemali by byť prekročené najvyššie prípustné koncentrácie určujúcich veličín hluku podľa uvedenej vyhlášky.
Vibrácie
Počas výstavby budú krátkodobým zdrojom vibrácií niektoré mechanizmy používané pri výkopoch, zhutňovaní plôch, ktoré v podstate nemôžu ovplyvniť okolie staveniska. Ďalším zdrojom vibrácií bude doprava materiálov ťažkými nákladnými automobilmi. Dopravné otrasy z cestnej dopravy sa významne prejavujú najviac do vzdialenosti niekoľkých metrov od miesta vzniku.
Šírenie vibrácií z posudzovanej činnosti počas jej prevádzky nepredpokladáme.
TEPLO, ZÁPACH A INÉ VÝSTUPY
Vzhľadom na použitie existujúcich fermentorov, nepribudnú vo fermentácii zdroje zápachu, ani sa neočakáva zvýšená intenzita zápachu vo fermentačnej časti.
Zdrojom tepla je sterilizácia zariadení, živných médií a inaktivácia biomasy. Tepelná záťaž okolia nebude v porovnaní so súčasnou výrobou vyššia.
V prevádzke výroby proteínov bude použitá taká technológia, ktorá bude eliminovať prípadné úniky, ktoré by zaznamenali obťažovanie obyvateľov teplom, zápachom alebo inými výstupmi.

PRODUKT
Výstupom z výroby je mliečny proteín v práškovej forme s obsahom proteínu viac ako 80% a vlhkosťou menej ako 7%, pH 6,3 – 7,2. Proteín vyrobený biotechnologicky pomocou mikroorganizmov má identickú štruktúru ako proteín pochádzajúci zo živočíšnej výroby. Spracovanie pri nízkej teplote zabezpečuje zachovanie výživových aj funkčných vlastností.
Fermentatívne vyrobené potravinárske bielkoviny ponúkajú alternatívu k produktom získaným živočíšnou výrobou. Takto získané bielkoviny ponúkajú viacero výhod oproti živočíšnej výrobe:
• nižšia spotreba vody,
• nižšia spotreba energií (elektriny),
• nižšia tvorba skleníkových plynov,
• menšia hospodárska plocha,
• výroba bez použitia hormónov a antibiotík,
• produkty bez obsahu laktózy, alergénov a patogénov,
• produkty s nízkym obsahom tuku a cholesterolu,
• produkty s nízkym glykemickým indexom,
• produkty prístupné pre vegánsky sa stravujúcich ľudí,
• výroba bez potreby využívania pôdy na pestovanie krmív pre zvieratá a teda výroba umožňujúca využiť pôdu na pestovanie plodín pre ľudskú výživu,

Súvisiace investície
Nie sú.
Významné terénne úpravy a zásahy do krajiny
V rámci realizácie novej činnosti pri verzií č.1 nedôjde k významným zásahom do krajiny, nakoľko budú využité existujúce objekty a infraštruktúra.
V rámci realizácie novej činnosti pri verzií 2 nedôjde k významným zásahom do krajiny, nakoľko budú využité existujúce objekty a infraštruktúra. Pri výstavbe nového objektu sprejovej sušiarne, ktorá sa bude realizovať na ploche starého objektu určeného k asanácií.

ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH PRIAMYCH A NEPRIAMYCH VPLYVOCH NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
Vplyvy na pôdu
Nedôjde k záberu lesných a poľnohospodárskych pozemkov. Výroba bude prebiehať v areáli priemyselného podniku Biotika a.s. Slovenská Ľupča. Pozemky, na ktorých sú umiestnené jestvujúce objekty, ako aj budúci objekt sušiarne (verzia 2), sú v katastri nehnuteľností evidované ako zastavané plochy a nádvoria vo vlastníctve investora.
Výstavba ( vo verzii 2) zahŕňa výkopové práce, terénne úpravy, odstránenie podpovrchových horizontov pôd. Degradácia (rozpad) štruktúrnych agregátov v humusových a v podpovrchových horizontoch pôd, po ktorých budú

prechádzať stavebné mechanizmy a dopravné prostriedky bude mať vratný charakter, nakoľko po ukončení výstavby sa vykoná príslušná úprava.
Vplyvy počas prevádzky pripadajú do úvahy podobne ako u horninového prostredia a podzemných vôd, pri náhodných, havarijných situáciách (únik nebezpečných látok).
Uvedené vplyvy sú však len veľmi málo pravdepodobné, hodnotíme ich ako málo významné.

Vplyvy na vodné pomery
Navrhovaná činnosť bude realizovaná na nive rieky Hron. Z hydrogeologického hľadiska je dotknuté územie ovplyvnené riekou Hron.
Podzemné vody
Počas výstavby (pri verzii 2) budú realizované výkopové práce, takže môže dôjsť k ovplyvneniu režimu podzemných vôd. V súvislosti so stavebnou činnosťou je možný prienik kontaminantov do podzemných vôd pri prípadnom úniku ropných látok zo stavebných mechanizmov. Tomuto riziku však možno účinne predísť striktným dodržiavaním pracovnej disciplíny a pravidelnou kontrolou stavu stavebných mechanizmov.
V štandardných prevádzkových podmienkach nedochádza ku priamemu kontaktu a teda možnej kontaminácii podzemných vôd.
Z hľadiska možnosti ovplyvnenia kvality podzemných vôd haváriou sú rizikovými všetky úseky manipulácie a skladovania kvapalných látok škodiacich vodám. Novou znečisťujúcou kvapalnou látkou používanou pri výrobe mliečneho proteínu bude metanol – látky nebezpečné pre vodné prostredie (budú skladované v jestvujúcom sklade p.č. 30 v nádrži, ktorá bude chránená proti úniku sekundárnym záchytným systémom ( záchytná vaňa) v súlade s vyhláškou MŽP SR č. 200/2018 Z. z..
Riziko pre podzemné a aj povrchové vody predstavujú hlavne kvapalné žieravé látky.
Negatívne vplyvy pôsobiace na podzemnú vodu sa pri normálnom prevádzkovom režime neočakávajú. Ovplyvnenie kvality podzemnej vody môže nastať v prípade havárie a to pri úniku znečisťujúcich látok do podzemných vôd alebo poškodenia kanalizačného potrubia, odvádzajúceho odpadovú vodu.
Hodnotené územie navrhovanej činnosti nezasahuje do vyhlásených pásiem hygienickej ochrany vôd (v zmysle zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách).
Povrchové vody
Ovplyvnenie režimu povrchových vôd hodnotenou činnosťou sa nepredpokladá.
Spoločnosť Biotika a.s. vypúšťa všetky druhy odpadových vôd (dažďové, chladiace, splaškové, priemyselné) do delenej kanalizácie a následne do čistiarne odpadových vôd ČOV a.s. Slovenská Ľupča, s ktorou má Biotika a.s. uzavretú zmluvu. Odpadové vody sú do stokovej siete vypúšťané v zmysle kanalizačného poriadku Biotika a.s., ktorý je v súlade s Prevádzkovým poriadkom ČOV a.s. .
Odpadové vody z CIP oplachov fermentácie (napr. NaOH, kyselina citrónová) a odpadové vody a CIP oplachy z izolácie (NaOH, H3PO4, dezinfekčné prostriedky, výrobné odpady ako sú odpadné filtráty a koncentráty) budú vedené do existujúcich nádrží na zber kyslých alebo zásaditých. Vody v nádržiach sú neutralizované – úprava pH a až potom vypustené do kanalizácie priemyselných a splaškových vôd a následne čistené na ČOV.
Rekonštrukciou ČOV a.s. Slovenská Ľupča sa dosiahlo lepšie vyčistenie odpadových vôd v tejto lokalite. Príspevok odpadových vôd z výroby mliečneho proteínu je k celkovému množstvu čistených odpadových vôd v tejto ČOV nevýznamný (náhrada za iné výroby) a nijako neovplyvní vody v recipiente.
Množstvo vôd z povrchového odtoku sa nepatrne zvýši pri verzii 2 , vzhľadom na výstavbu novej sušiarne . Tieto vody sa budú odvádzať z areálu kanalizáciou dažďových a chladiacich vôd, ktorá ústi do povrchového toku Dúbrava a odtiaľ do rieky Hron.
Vplyv na kvalitu ovzdušia
Jeden z najzávažnejších ukazovateľov kvality životného prostredia je kvalita ovzdušia. Kvalita ovzdušia je v každej lokalite daná emisnými pomermi a rozptylovými podmienkami. Pod emisnými pomermi rozumieme množstvo, skladbu a technické podmienky vypúšťania škodlivých plynných a tuhých látok. Ovzdušie v území obce znečisťujú jestvujúce priemyselné prevádzky, tepelné zdroje a doprava.

Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy
Dotknuté územie a jeho bezprostredné okolie je využívané na priemyselnú činnosť, čo ovplyvnilo aj výskyt pôvodných druhov bioty a biotopov. V záujmovom území sa nachádzajú len pozostatky plôch s pôvodnou vegetáciou. V tomto uzatvorenom, oplotenom a stráženom priestore sú umiestnené rôzne administratívne objekty a výrobné haly. Plochy v území sú v prevažnej miere spevnené. Ako doplnok sa tu nachádzajú plochy zelene s výsadbou stromov. Charakter územia nedáva predpoklad výskytu vzácnych alebo ohrozených živočíšnych druhov,

v záujmovom území sa nenachádzajú ekologicky významné biotopy. Realizácia navrhovanej činnosti si nevyžiada vykonať výruby stromovej vegetácie.
Priame a nepriame vplyvy na biotu neboli identifikované. Na územie podniku sa vzťahuje
1. všeobecný stupeň ochrany, bez zvláštnej územnej alebo druhovej ochrany. Negatívne vplyvy na faunu, flóru a biotopy sa nepredpokladajú.
Vplyvy na krajinu, štruktúru a využívanie krajiny, krajinný obraz, scenériu
Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k negatívnemu vplyvu na krajinu, jej štruktúru, nedôjde k zmene využívania krajinnej štruktúry ani súčasného priestorového využívania krajinného potenciálu. Krajinný obraz širšieho okolia sa nemení. Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k zmene funkčného využitia hodnotenej lokality.
Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky
Prevádzkou navrhovanej činnosti nebudú dotknuté kultúrne a historické pamiatky.
Vplyvy na archeologické, paleontologické náleziská a významné geologické lokality
Hodnotená činnosť nebude mať žiadny vplyv na existujúce archeologické náleziská. V prípade, že počas výkopových prác pri verzii 2 (výstavba sprejovej sušiarne) bude nájdené archeologické nálezisko bude navrhovateľ informovať krajský pamiatkový úrad, v zmysle zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu.
V posudzovanom území nie sú známe žiadne paleontologické náleziská a významné geologické lokality. V prípade objavu paleontologického náleziska v priebehu výstavby bude postupované v súlade s ustanoveniami zákona č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny a vyhlášky MŽP SR č. 213/2000 Z. z. o chránených nerastoch a chránených skamenelinách a o ich spoločenskom ohodnocovaní.
Vplyvy na dopravu, infraštruktúru
Dopravná a iná infraštruktúra je vybudovaná v rámci priemyselného areálu Biotika a.s. a je postačujúca pre potreby výroby mliečneho proteínu, nakoľko rozšírenie bude realizované na úkor iných výrob a kapacita výroby sa nemení. Nevzniknú žiadne ďalšie nároky na rozšírenie existujúcej dopravnej ani inej infraštruktúry. Pripravovaná činnosť nebude mať významný negatívny vplyv na dopravu súvisiacu s potrebou dovozu a vývozu vstupných surovín a výstupných produktov. Na prepravu výrobkov bude využívaná doprava cisternami alebo automobilmi. Doprava bude uskutočňovaná počas pracovných dní.
Ostatné vplyvy
Medzi ostatné vplyvy možno zaradiť aj pozitívny vplyv súvisiaci so zavádzaním inovatívnych prístupov do praxe, t. j. zaradením výroby mliečneho proteínu a jeho následným použitím v potravinárskom priemysle. Fermentatívne vyrobené potravinárske bielkoviny ponúkajú alternatívu k produktom získaným živočíšnou výrobou.
Hodnotenie zdravotných rizík pre obyvateľstvo
K ovplyvneniu verejného zdravia by mohlo dôjsť prostredníctvom ovplyvnených zložiek životného prostredia. Do úvahy pripadá ovplyvnenie znečisteným ovzduším z technológie a výfukovými plynmi z automobilov, nakladaním s odpadmi, hlukom a kontaminovanou povrchovou a podzemnou vodou pri havárii, pričom riziká akútneho a chronického charakteru vyplývajú z vlastností objemovo a koncentračne podstatných znečisťujúcich látok.
Zavedením novej výroby nedôjde k emisiám nových znečisťujúcich látok do ovzdušia, ani k zvýšeniu množstva emisií, nakoľko kapacita výroby sa nezvyšuje a hodnoty príspevkov emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia z vyvolanej dopravy sú veľmi nízke. Vplyv imisií je možné hodnotiť ako nulový a realizáciou zámeru nedôjde k zmene súčasného stavu kvality ovzdušia.
Vzhľadom na charakter odpadových vôd z posudzovanej novej výroby mliečneho proteínu bude po realizácii navrhovanej činnosti spracovanie odpadových vôd a ich vypúšťanie v súlade s platným povolením, je možné túto oblasť hodnotiť bez vplyvu na obyvateľstvo.
Obyvateľstvo dotknutého územia môže byť ďalej exponované potenciálne znečistenej podzemnej vode pri havárii. Tieto riziká znečistenia vôd znečisťujúcimi látkami z navrhovanej činnosti je možné minimalizovať alebo úplne vylúčiť najmä technicko-technologickou vybavenosťou zariadení na zaobchádzanie so znečisťujúcimi látkami. Technické riešenie skladovacích a manipulačných priestorov v súčasnej výrobe je riešené v súlade s najlepšími dostupnými technikami a rovnako bude riešené aj v novej výrobe.
Nemenej významným faktorom podieľajúcim sa na kvalite života obyvateľstva je hluk. Prevádzka navrhovanej činnosti realizovaná v jestvujúcich objektoch neovplyvní súčasné akustické parametre v najbližšej obytnej zóne a nespôsobí ohrozenie parametrov životného prostredia z hľadiska hluku ani poškodenie zdravia u obyvateľov žijúcich v okolí. Prehodnotené riziká po realizácii navrhovanej výroby nového produktu z pohľadu vplyvu na obyvateľstvo v prípade havárie preukázali, že celkové individuálne riziko nepresiahne hranice podniku a spoločenské riziko bude aj po vykonaných zmenách akceptovateľné.

Výsledky hodnotenia zdravotných rizík ukazujú, že vzhľadom na charakter výroby, výstupy z nej a vzdialenosť obydlí od priemyselnej zóny nie je predpoklad výskytu významnejšieho rizika negatívneho ovplyvnenia zdravia obyvateľov.

OPATRENIA NA ZMIERNENIE NEPRIAZNIVÝCH VPLYVOV JEDNOTLIVÝCH VARIANTOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Technické, technologické, organizačné a prevádzkové opatrenia

Pri verzii 1 sa bude nebude prebiehať výstavba nových objektov a teda výroba bude prebiehať v jestvujúcich zariadeniach s minimálnymi stavebnými úpravami.

Opatrenia pred výstavbou pri verzii 2
# Vytýčiť všetky existujúce podzemné vedenia
# Použiť v projekčnej príprave najlepšie dostupné techniky (BAT).
# V projekčnej príprave riešiť bezpečnostné opatrenia s cieľom obmedziť výskyt havárií s vážnymi dôsledkami na životné prostredie.
# Už v úrovni projektovej prípravy budú zakomponované opatrenia, ktoré budú eliminovať naznačené riziká prevádzky objektu.
Opatrenia počas výstavby pri verzii 2
# Výstavba sa bude realizovať na základe projektovej dokumentácie v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebného zákona) v znení neskorších predpisov. Dokumentácia stavby, vrátane technologickej dokumentácie, na základe ktorej sa bude navrhovaná činnosť realizovať, bude obsahovať všetky požiadavky na prijatie takých opatrení, aby sa zmiernili možné nepriaznivé vplyvy.
# Pri výkopových prácach bude investor rešpektovať podmienky zákona NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.
# V maximálnej možnej miere chrániť jestvujúcu zeleň (ochrana stromov).
# Na stavenisku používať iba stroje a zariadenia vhodné pre danú činnosť a zabezpečiť ich pravidelnú údržbu a kontrolu. Nepripustiť prevádzku dopravných prostriedkov s nadmerným množstvom škodlivín vo výfukových plynoch.
# Pri činnostiach, pri ktorých môžu vznikať prašné emisie je potrebné využiť technicky dostupné prostriedky na obmedzenie vzniku týchto prašných emisií.
# Dôrazne sledovať a zabezpečiť čistenie vozidiel vychádzajúcich zo staveniska.
# Prepravovaný materiál zaistiť tak, aby neznečisťoval dopravné trasy.
# Hlučné stavebné činnosti odporúčame vykonávať len počas pracovného týždňa, max. do 19.00 hod. Pri prácach používať iba zariadenia, ktoré neprodukujú nadmerný hluk a v prípade ich nevyhnutného použitia ich opatriť kapotážou, prípadne použiť dočasné protihlukové steny.
# Mechanizmy a dopravné prostriedky použité pri výstavbe objektu musia byť v dobrom technickom stave, dôkladne zabezpečené proti úniku ropných produktov do prostredia. Na mieste staveniska sa nesmie manipulovať s pohonnými látkami, mastiacimi olejmi, vykonávať opravu, údržbu stavebných mechanizmov.
# V prípade úniku ropných produktov zasiahnutú zeminu odstrániť a zabezpečiť jej dekontamináciu.
# Neumiestňovať sklady materiálov a stavebný odpad mimo stavby.
# Obmedziť manipuláciu so znečisťujúcimi látkami na minimum.
# Vymedziť priestor na dočasné zhromažďovanie odpadu vzniknutého pri stavebných prácach do doby ďalšieho nakladania s ním a to na pozemkoch, ku ktorým ma navrhovateľ vlastnícke právo alebo iné právo k tomu ho oprávňujúce.
# Vyčleniť priestor, kde bude zhromažďovaná prebytočná zemina z výkopových prác.
# Odpady vzniknuté pri stavebných prácach prednostne využiť na mieste, resp. ponúknuť na využitie iným subjektom za účelom zhodnotenia, ak zhodnotenie odpadov nie je možné, je potrebné zabezpečiť prostredníctvom oprávneného subjektu zneškodnenie odpadov v zariadeniach určených na tento účel.
# Ku kolaudácii deklarovať spôsob naloženia s odpadmi vzniknutými pri stavebných prácach.

Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, ako príslušný orgán štátnej správy na úseku posudzovania vplyvov na životné prostredie, podľa § 3 ods. 1 písm. e) zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa § 5 ods. 1 zákona č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení

neskorších predpisov a podľa § 56 písm. b) zákona o EIA, informoval podľa § 29 ods. 6 zákona o EIA dotknutú obec, dotknuté orgány, povoľujúce orgány, rezortné orgány a všetkých známych účastníkov, že začal podľa § 18 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov správne konanie vo veci posudzovania predpokladaných vplyvov na životné prostredie dňom doručenia zámeru navrhovanej činnosti navrhovateľom. Zámer navrhovanej činnosti bol zverejnené na webovom stránke Okresného úradu Banská Bystrica, a na webovej stránke: https://www.enviroportal.sk/sk/eia.
V zákone stanovenom termíne, resp. do termínu vydania tohto rozhodnutia, doručili na Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie svoje písomné stanoviská v rámci zisťovacieho konania nasledovné subjekty:
1. Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, list č. OU-BB-OSZP3-2022/037635-002 zo dňa 24.11.2022, konštatuje:
Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany ovzdušia podľa § 3 ods. 1 písm. e) zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva ako dotknutý orgán podľa § 23 ods. 4 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov k predloženému zámeru navrhovanej činnosti nasledovné stanovisko:

1. K navrhovanej činnosti nemáme námietky za podmienky, že navrhované riešenia, ktoré majú vplyv na kvalitu ovzdušia, budú realizované v súlade s ustanoveniami zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov. Zvlášť upozorňujeme na potrebu plnenia požiadaviek prílohy č. 3 časť II. ods. 4 vyhlášky MŽP SR č. 410/2012 Z.z., v ktorej sú uvedené všeobecné technické požiadavky a všeobecné podmienky prevádzkovania stacionárnych zdrojov emitujúcich pachové látky a plnenia povinností prevádzkovateľov chladiacich zariadení, vyplývajúcich zo zákona č. 286/2009 Z.z. o fluórovaných skleníkových plynoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2. Nepožadujeme ďalšie posudzovanie v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Vyhodnotenie OU BB, OSZP3: Stanovisko dotknutého orgánu berie na vedomie, s upozornením na povinnosť dodržiavať platnú legislatívu v oblasti ochrany ovzdušia.

2. Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, list č. OU-BB-OSZP3-2022/037712-002 zo dňa 28.11.2022, konštatuje:

Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, z hľadiska záujmov
odpadového hospodárstva konštatuje, že zámer navrhovanej činnosti je v danej lokalite akceptovateľný a nepožaduje ďalšie posudzovanie podľa zákona o EIA.

Vyhodnotenie OU BB, OSZP3: Stanovisko dotknutého orgánu berie na vedomie.

3. Združenie domových samospráv, list číslo 0116058/2022 zo dňa 30.11.2022, konštatuje:
1.) ZDS si neuplatňuje vlastné pripomienky, navrhovateľ však môže vyhodnotiť zámer z hľadiska rôznych enviromentálnych pohľadov, ktoré sme zverejnili na https://enviroportal.org/portfolio-items/vseobecne-pripomienky-zds/. Žiadame však navrhovateľa, aby všeobecne zrozumiteľným spôsobom v doplňujúcej informácii uviedol, ktoré hlavné enviromentálne vplyvy identifikoval, aké enviromentálne ciele sledoval pri ich riešení a ako ich navrhuje dosahovať a akými opatreniami zmierňuje svoj zásah do životného prostredia, taktiež aby uviedol argumenty, prečo si považuje svoj projekt za enviromentálne prípustný a celospoločensky prospešný.
2.) Podľa §17 ods.1 zákona o životnom prostredí (https://www.slov-lex.sk/pravnepredpisy/ SK/ ZZ/1992/17/20220101.html#paragraf-17.odsek-1) má navrhovateľ povinnosť priamo pri zdroji aplikovať zmierňujúce a kompenzačné opatrenia. Žiadame, aby tieto boli jednoznačne v rozhodnutí identifikované a určené ako záväzné podmienky rozhodnutia zo zisťovacieho konania podľa §29 ods.13 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-29.odsek-13). Zoznam environmentálnych opatrení odporúčaných našim združením nájdete tu: https://enviroportal.org/portfolio-items/environmentalne-opatrenia-zds/. Ako záväzné podmienky žiadame uviesť všetky environmentálne opatrenia, ktoré je potrebné zrealizovať za účelom výrazného zníženia negatívnych efektov zásahu do životného prostredia; potrebné je uviesť presné a určité opatrenia, ktoré je možné nezameniteľne projektovo rozpracovať

v nasledujúcich stupňoch projektovej prípravy a realizácie tak, aby ich splnenie bolo možné následne overiť a porealizačne monitorovať.
3.) Žiadame vyššie uvedené informácie vyhodnotiť formou všeobecne zrozumiteľného zhodnotenia opisom z hľadiska šiestych hlavných faktorov posudzovania environmentálnych vplyvov: • klíma, • biodiverzita, • voda, • vzduch, • energie a • územná stabilita biodiverzity; v každom z týchto faktorov žiadame zvoliť merateľný ukazovateľ, ktorý bude následne monitorovaný aj z hľadiska poprojektovej analýzy.
Za účelom zabezpečenia efektivity posúdenia vplyvov zámeru na životné prostredie, odporúčame úradu aj navrhovateľovi aktívne konzultovať projekt s verejnosťou. Prípadnú konzultáciu so ZDS je možné rezervovať tu: https://services.bookio.com/zdruzenie-domovych-samosprav/widget?lang=sk.
• Toto vyjadrenie a spôsob ako ho úrad zohľadnil žiadame uviesť v rozhodnutí. • S podkladmi rozhodnutia žiadame byť oboznámení pred samotným vydaním rozhodnutia a následne sa k nim podľa §33 ods.2 Správneho poriadku vyjadríme. • Rozhodnutie ako aj ostatné písomnosti žiadame doručovať v zmysle §25a Správneho poriadku do elektronickej schránky nášho združenia na ústrednom portáli verejnej správy slovensko.sk; listiny v papierovej forme nezasielať. • Toto podanie písomne potvrdíme podľa §19 ods.1 Správneho poriadku cestou elektronickej podateľne na ústrednom portáli verejnej správy slovensko.sk.

Vyhodnotenie OU BB, OSZP3:
1.) Zo vstupov a výstupov pre navrhovanú činnosť uvedených v zámere vyhodnocujeme priame a nepriame vplyvy navrhovanej výroby. Z priamych vplyvov boli identifikované vplyvy na ovzdušie, na povrchové vody, nepriame vplyvy na podzemné vody a pôdu, vplyvy na ostatné zložky životného prostredia sú zanedbateľné.
Objekty, kde sa plánuje výroba nového produktu sa nachádzajú v existujúcom výrobnom areáli v priemyselnej zóne. Objekty sú napojené na existujúce vnútroareálové obslužné komunikácie a inžinierske siete. Neočakávajú sa žiadne významnejšie vplyvy posudzovanej činnosti na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy geomorfologické pomery územia.
Nedôjde k záberu lesných a poľnohospodárskych pozemkov. Výroba bude prebiehať v areáli priemyselného podniku Biotika a.s. Slovenská Ľupča. Pozemky, na ktorých sú umiestnené jestvujúce objekty, ako aj budúci objekt sušiarne (verzia 2), sú v katastri nehnuteľností evidované ako zastavané plochy a nádvoria vo vlastníctve investora.
Výstavba ( vo verzii 2) zahŕňa výkopové práce, terénne úpravy, odstránenie podpovrchových horizontov pôd. Degradácia (rozpad) štruktúrnych agregátov v humusových a v podpovrchových horizontoch pôd, po ktorých budú prechádzať stavebné mechanizmy a dopravné prostriedky bude mať vratný charakter, nakoľko po ukončení výstavby sa vykoná príslušná úprava.
Navrhovaná činnosť bude realizovaná na nive rieky Hron. Z hydrogeologického hľadiska je dotknuté územie ovplyvnené riekou Hron.
Podzemné vody
Počas výstavby (pri verzii 2) budú realizované výkopové práce, takže môže dôjsť k ovplyvneniu režimu podzemných vôd. V súvislosti so stavebnou činnosťou je možný prienik kontaminantov do podzemných vôd pri prípadnom úniku ropných látok zo stavebných mechanizmov. Tomuto riziku však možno účinne predísť striktným dodržiavaním pracovnej disciplíny a pravidelnou kontrolou stavu stavebných mechanizmov.
Ovplyvnenie režimu povrchových vôd hodnotenou činnosťou sa nepredpokladá.
Spoločnosť Biotika a.s. vypúšťa všetky druhy odpadových vôd (dažďové, chladiace, splaškové, priemyselné) do delenej kanalizácie a následne do čistiarne odpadových vôd ČOV a.s. Slovenská Ľupča, s ktorou má Biotika a.s. uzavretú zmluvu. Odpadové vody sú do stokovej siete vypúšťané v zmysle kanalizačného poriadku Biotika a.s., ktorý je v súlade s Prevádzkovým poriadkom ČOV a.s. .
Jeden z najzávažnejších ukazovateľov kvality životného prostredia je kvalita ovzdušia. Kvalita ovzdušia je v každej lokalite daná emisnými pomermi a rozptylovými podmienkami. Pod emisnými pomermi rozumieme množstvo, skladbu a technické podmienky vypúšťania škodlivých plynných a tuhých látok.
Vplyvy počas výstavby
Pri realizácii verzie 1 sa vzhľadom na to, že výroba bude prebiehať v jestvujúcich objektoch, nepredpokladá vplyv výstavby na kvalitu ovzdušia. Pri verzii 2 hodnoty imisných prírastkov zo súvisiacej dopravy budú pod stanovenými limitnými hodnotami. Imisné prírastky plynných škodlivín zo súvisiacej nákladnej automobilovej dopravy je možné považovať za zanedbateľné. Počas zemných a stavebných prác možno očakávať zvýšenie prašnosti a znečistenie ovzdušia spôsobené emisiami stavebných mechanizmov v priestore staveniska. Dopad na obytné zóny sa nepredpokladá, z dôvodu dostatočnej vzdialenosti od miesta stavby. Z uvedeného vyplýva, že najbližšie obytné zóny nebudú výstavbou priamo dotknuté.

Technické, technologické, organizačné a prevádzkové opatrenia

Pri verzii 1 nebude prebiehať výstavba nových objektov a teda výroba bude prebiehať v jestvujúcich zariadeniach s minimálnymi stavebnými úpravami.

Opatrenia pred výstavbou pri verzii 2
# Vytýčiť všetky existujúce podzemné vedenia
# Použiť v projekčnej príprave najlepšie dostupné techniky (BAT).
# V projekčnej príprave riešiť bezpečnostné opatrenia s cieľom obmedziť výskyt havárií s vážnymi dôsledkami na životné prostredie.
# Už v úrovni projektovej prípravy budú zakomponované opatrenia, ktoré budú eliminovať naznačené riziká prevádzky objektu.

Projekt je celospoločensky prospešný hlavne zavádzaním inovatívnych prístupov do praxe, t. j. zaradením výroby mliečneho proteínu a jeho následným použitím v potravinárskom priemysle. Fermentatívne vyrobené potravinárske bielkoviny ponúkajú alternatívu k produktom získaným živočíšnou výrobou.

2.) Podmienky pre eliminovanie, alebo zmiernenie vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie sú uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

3.) Veľkosť vplyvov bola posúdená vzhľadom na zraniteľnosť a z nej vychádzajúcu únosnosť prostredia pre jednotlivé zložky životného prostredia. Ako najdôležitejšie kritérium pre hodnotenie významnosti vplyvov boli použité platné, právne predpisy dané environmentálne štandardy alebo odporučené postupy. V ostatných oblastiach, kde nie je možné použiť limitné hodnoty, pretože ich právne predpisy nestanovujú, boli použité odhady odborníka. Realizácia navrhovanej činnosti nezasahuje do žiadnej zo súčasných už vyhlásených lokalít územnej ochrany prírody a krajiny, ani do lokalít sústavy chránených území Natura 2000 - chránených vtáčích území a území európskeho významu nachádzajúcich sa v širšom okolí. V priestore sa nenachádzajú chránené prírodné pamiatky, prírodné výtvory alebo chránené stromy. Územie, v ktorom sa činnosť navrhuje, sa nachádza v I. stupni ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, v ktorom sa uplatňujú ustanovenia o všeobecnej ochrane prírody a krajiny. Hodnotené územie nie je zaradené do zoznamu Ramsarského dohovoru o mokradiach. Územie, v ktorom je prevádzka situovaná, nepatrí do chránenej vodohospodárskej oblasti, nezasahuje do vyhlásených pásiem hygienickej ochrany vôd (v zmysle zákona NR SR č.364/2004 o vodách). Taktiež nezasahuje do prvkov nadregionálneho územného systému ekologickej stability územia. Za dodržania opatrení na elimináciu vplyvov na životné prostredie navrhnutých v zámere nepožadujeme navrhovanú činnosť posudzovať v zmysle zákona o posudzovaní.

4. Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, list č. OU-BB-OSZP3-2022/038445-002 zo dňa 30.11.2022, konštatuje:

OÚBB OSŽP3 príslušný podľa § 5 zákona NR SR č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe
starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 68 písm. v) zák.
543/2002 Z. z. z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny v zmysle § 9 odst. 1 písm. w) zák.
543/2002 Z. z. k dáva na vec nasledovné stanovisko:

1. So vzniknutým odpadom nepoškodzovať a neničiť prírodu, ani chránené živočíchy (§ 3, § 35 zák. 543/2002 Z.z.)
2. Pri realizácii zámeru odporúčame voliť mechanizmy v dobrom technickom stave a šetrné technológie s cieľom predchádzania negatívnych vplyvov na okolité prírodné prostredie
3. V prípade nutného výrubu drevín rastúcich mimo lesa postupovať v zmysle § 47 zákona NR SR č. 543/2002 Z.z.

Vyhodnotenie OU BB, OSZP3: Stanovisko dotknutého orgánu berie na vedomie, s upozornením na povinnosť dodržiavať platnú legislatívu v oblasti ochrany prírody a krajiny.

5. Regionálny úrad verejného zdravotníctva list č. A/3272/2022/HŽPaZ zo dňa 30.11.2022 konštatuje:

RÚVZ BB podľa § 13 ods. 2 zák. č. 355/2007 Z. z. k predloženému návrhu vydáva súhlasné záväzné stanovisko.

V ďalšom stupni konania je potrebné:

- podľa úrovne a charakteru všetkých faktorov práce a pracovného prostredia, ktoré môžu ovplyvniť zdravie zamestnancov zhodnotiť zdravotné riziká a zabezpečiť opatrenia na zníženie expozície zamestnancov na najnižšiu dosiahnuteľnú úroveň v súlade s/so:
- zák. č. 355/2007 Z. z.;
- nariadením vlády Slovenskej republiky č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 555/2006 Z. z.;
- nariadením vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

Vyhodnotenie OU BB, OSZP3: Stanovisko dotknutého orgánu berie na vedomie.

6. Banskobystrický samosprávny kraj, list č. 10789/2022/ODDUPZP-2 zo dňa 01.12.2022, konštatuje:

Banskobystrický samosprávny kraj ako dotknutý orgán podľa § 23 ods. 4 zákona o posudzovaní vydáva k predloženému zámeru navrhovanej činnosti „Výroba mliečneho proteínu“ nasledovné
s t a n o v i s k o:
- vzhľadom na to, že navrhovaná činnosť využíva existujúce voľné fermentačné kapacity navrhovateľa a zámer predpokladá vplyvy z činnosti porovnateľné s nulovým variantom, za dodržania opatrení na elimináciu vplyvov na životné prostredie navrhnutých v zámere nepožadujeme navrhovanú činnosť posudzovať v zmysle zákona o posudzovaní.

Vyhodnotenie OU BB, OSZP3: Stanovisko dotknutého orgánu berie na vedomie.

7. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky list č. 27778/2022 zo dňa 05.12.2022 konštatuje:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, sekcia potravinárstva a obchodu ako rezortný orgán pre potravinársky priemysel nemá zásadné pripomienky k navrhovanému zámeru „ Výroba mliečneho proteínu“
Dovoľujeme si upozorniť navrhovateľa na nasledujúce skutočnosti:
- Niektoré ustanovenia Potravinového kodexu SR boli zrušené a nahradené všeobecne záväzným právnym predpisom.
- Pri prevádzke a výrobe je nevyhnutné dodržiavať ustanovenia dotknutej potravinárskej legislatívy ako aj zákon Národnej Rady SR č. 152/1995 Zúz. O potravinách v znení neskorších predpisov
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady ( EÚ ) č. 1169/2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady ( EÚ ) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá – už nie je účinné od 13.12.2019, dotknuté nariadenie bolo zrušené a nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady ( EÚ ) 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín.
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady ( EÚ ) č. 1308/2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami.
- Nariadenie ä ES ) č. 1829/2003 Európskeho parlamentu a Rady o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách.
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady ( EÚ ) č. 853/2004, ktorým sa stanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu

Zároveň konštatujeme, že navrhovateľ vo svojom zámere hodnotí vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie v navrhovanej lokalite, a na základe komplexného posúdenia očakávaných vplyvov hodnotenej činnosti na životné prostredie v hodnotenom území a splnenia opatrení na prevenciu, elimináciu vplyvov na životné prostredie, sa považuje realizácia navrhovanej činnosti za prijateľnu.

Vyhodnotenie OU BB, OSZP3: Stanovisko dotknutého orgánu berie na vedomie.

8. Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, list č. OU-BB-OSZP3-2023/007726-002 zo dňa 05.01.2023, konštatuje:

Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, štátna vodná správa (ďalej len „tunajší úrad“) z hľadiska vodného hospodárstva v súvislosti s navrhovanou činnosťou
„Výroba mliečneho proteínu“ v zmysle § 23 ods. 4 zákona o EIA nemá pripomienky, ale požaduje od navrhovateľa plnenie zákonných povinností upravených § 39 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 200/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní so znečisťujúcimi látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd.

Vyhodnotenie OU BB, OSZP3: Stanovisko dotknutého orgánu berie na vedomie, s upozornením na povinnosť dodržiavať platnú legislatívu v oblasti štátnej vodnej správy.

Z dôvodu zložitejšieho prípadu OU BB, OSZP3, požiadal Okresný úrad Banská Bystrica, odbor opravných prostriedkov, podľa § 49 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, o povolenie predĺženia lehoty rozhodnutia vo veci, o 60 dní listom č. OU-BB-OSZP3-2022/037013-014 zo dňa 11.01.2023. Na základe vyššie uvedeného bola tunajšiemu úradu predĺžená lehota na vydanie rozhodnutia v predmetnej veci, o 60 dní, o ktorej boli účastníci konania upovedomení listom č. OU-BB-OSZP3-2023/009241-016 zo dňa 12.01.2023.
Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie (ďalej len „tunajší úrad“), na základe pripomienok doručených v stanovisku Združenia domových samospráv požiadalo navrhovateľa podľa § 29 ods. 10 zákona o EIA o objasnenie pripomienok a požiadaviek vyplývajúcich zo stanoviska zo dňa 01.12.2022, ktoré je nevyhnutné na rozhodnutie o tom, či sa navrhovaná činnosť má posudzovať podľa zákona o EIA listom č. OU-BB-OSZP3-2023/009241-013 zo dňa 11.01.2023.

Na OU BB, OSZP3 bolo dňa 10.02.2023 doručené elektronické podanie, v ktorom navrhovateľ zaslal objasnenie pripomienok zo stanovísk.
OU BB, OSZP3 upovedomil účastníkov konania o podkladoch pre vydanie rozhodnutia zo zisťovacieho konania a možnosť sa pred vydaním rozhodnutia vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu zistenia, poprípade navrhnúť jeho doplnenie, listom č. OU-BB-OSZP3-2023/009241-018 zo dňa 13.03.2023. Možnosť nazrieť do spisu alebo vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia podľa vyššie uvedeného upovedomenia nevyužil žiadny z účastníkov konania.

Príslušný orgán zobral stanoviská na vedomie. Navrhovaná činnosť nevytvára z pohľadu vplyvov na životné prostredie riziká, ktoré by závažne ovplyvnili parametre jednotlivých zložiek životného prostredia hodnoteného územia, nebude mať teda významný negatívny vplyv na kvalitu životného prostredia hodnoteného územia.
Účelom investičného zámeru je rozšírenie portfólia výrobkov o mliečny proteín. Rozšírenie bude realizované postupne v dvoch krokoch. „Verzia 1“ vyžaduje len malé stavebné úpravy pretože zahŕňa využitie jestvujúcich 6 ks fermentačných tankov každý s objemom 50 m3 a ďalších dostupných zariadení a bude použitá v prvej fáze výroby. „Verzia 2“ vyžaduje väčšiu investíciu a stavebné úpravy, kúpu nového zariadenia (sprejová sušiareň) a predstavuje rozšírenie výroby s využitím jestvujúcich 6 ks fermentačných tankov každý s objemom 150 m3.
Výrobok obsahuje mliečny proteín, ktorý sa využíva ako prísada v potravinárskom priemysle. Fermentatívne vyrobené potravinárske bielkoviny ponúkajú alternatívu k produktom získaným živočíšnou výrobou.
Výroba bude realizovaná v rámci výroby špecialít biotechnologickým spôsobom, ktoré sa ďalej spracovávajú a využívajú v potravinárskom priemysle. Dôvodom je snaha Biotika a.s. reagovať na požiadavky trhu prispôsobením svojho výrobného programu novým požiadavkám.

Doručené stanoviská neuvádzali také pripomienky, ani žiadne nové skutočnosti, na základe ktorých by bolo potrebné navrhovanú činnosť ďalej posudzovať, za predpokladu plnenia právnych predpisov na ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia a je možné ich uplatniť v ďalších povoľovacích činnostiach.
OU BB, OSZP3 posúdil navrhovanú činnosť uvedenej z hľadiska povahy a rozsahu navrhovanej činnosti, miesta vykonávania navrhovanej činnosti a významu očakávaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov, pričom vzalo do úvahy súčasný stav životného prostredia v dotknutom území. Pri posudzovaní navrhovanej činnosti z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zvažovaní ďalšieho postupu v zmysle ustanovení zákona použi OU BB OSZP3 Kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 29 zákona o EIA, uvedené v prílohe č. 10 zákona o EIA,

ktorá je transpozíciou prílohy č. III Smernice 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie.

OU BB, OSZP3, dôkladne preštudoval všetky doručené stanoviská k oznámeniu o navrhovanej činnosti a podrobne sa zaoberal ich vyhodnotením. Pripomienky vyplývajúce z dodržiavania všeobecne platných záväzných predpisov vo veci ochrany životného prostredia je navrhovateľ povinný dodržiavať pri realizácií navrhovanej činnosti, a preto neboli osobitne zapracované do výrokovej časti tohto.
OU BB, OSZP3 vyhodnotil vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie, a má za to, že vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva možno z hľadiska druhu predpokladaného rozsahu a intenzity hodnotiť ako málo významné, za predpokladu dodržania požiadaviek na vstupy navrhovanej činnosti a na základe údajov o výstupoch, ktoré sú uvedené v oznámení o navrhovanej činnosti. Navrhovaná činnosť nebude predstavovať podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie, ale porovnateľné zaťaženia prostredia s pôvodne posudzovaným stavom.
OU BB, OSZP3 na základe preskúmania a zhodnotenia predloženého oznámenia o navrhovanej činnosti, zhodnotenia stavu životného prostredia v záujmovom území, doručených stanovísk orgánov štátnej správy a samosprávy konštatuje, že pri dodržaní všeobecne platných záväzných predpisov a vhodných technických a bezpečnostných opatrení, navrhovaná činnosť nebude predstavovať taký zásah do životného prostredia, ktorý by v značnej miere mohol ohroziť životné prostredie a zdravie obyvateľov, a preto rozhodlo tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.
Na základe uvedeného bolo potrebné rozhodnúť tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.
Upozornenie:
Podľa § 29 ods. 16 zákona o EIA dotknutá obec o rozhodnutí vydanom v zisťovacom konaní bezodkladne informuje verejnosť na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené a na úradnej tabuli obce.

**Poučenie**

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie podľa § 53 a § 54 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov na Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, v lehote do 15 dní odo dňa jeho oznámenia.
V prípade verejnosti podľa § 24 ods. 4 zákona o EIA sa za deň doručenia rozhodnutia považuje pätnásty deň zverejnenia rozhodnutia vydaného v zisťovacom konaní podľa § 29 ods. 15 zákona o EIA.
Toto rozhodnutie vydané v zisťovacom konaní oprávňuje navrhovateľa zmeny navrhovanej činnosti v súlade s § 29 ods. 12 zákona o EIA, podať návrh na začatie povoľovacieho konania k zmene navrhovanej činnosti.
Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom podľa § 177 a zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov a po nadobudnutí právoplatnosti.

Ing. Martina Machala
vedúca odboru

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicky orgánom verejnej moci

IČO: 00151866 Sufix: 10008

Doručuje sa

Biotika a.s., Slovenská Ľupča 566, 976 13 Slovenská Ľupča, Slovenská republika
Obec Slovenská Ľupča, Nám. SNP 13, 976 13 Slovenská Ľupča, Slovenská republika
Združenie domových samospráv, o.z., Rovniankova 1667/14, 851 02 Bratislava, Slovenská republika
OKRESNÝ ÚRAD BANSKÁ BYSTRICA, ODBOR STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, Nám. Ľudovíta Štúra 5943/1, 974 05 Banská Bystrica, Slovenská republika
OKRESNÝ ÚRAD BANSKÁ BYSTRICA, ODBOR KRÍZOVÉHO RIADENIA, Nám. Ľudovíta Štúra 5943/1, 974 05 Banská Bystrica, Slovenská republika
OKRESNÝ ÚRAD BANSKÁ BYSTRICA, ODBOR CESTNEJ DOPRAVY A POZEMNÝCH KOMUNIKÁCIÍ, Nám. Ľudovíta Štúra 5943/1, 974 05 Banská Bystrica, Slovenská republika

Na vedomie

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Dobrovičova 116/12, 811 02 Bratislava 1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Banská Bystrica, Cesta k nemocnici 1, 975 56 Banská Bystrica 1
Banskobystrický samosprávny kraj, Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica 1
Slovenská inšpekcia životného prostredia - inšpektorát ŽP Banská Bystrica, Jegorovova, 974 01 Banská Bystrica 1